

Inventarisatie systemen
gescheiden afvalinzameling
in compacte binnensteden

in opdracht van gemeente
Haarlem

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
1.1 Vraagstelling.....	4
1.2 Situatie binnenstad Haarlem.....	4
2. Inventarisatie systemen in Nederland	6
2.1 Den Haag.....	7
2.2 Gouda	8
2.3 Middelburg.....	10
2.4 Breda.....	11
2.5 's-Hertogenbosch	12
2.6 Maastricht.....	13
2.7 Alkmaar	14
2.8 Wageningen.....	15
2.9 Leiden	15
2.10 Utrecht	16
2.11 Amsterdam	17
2.12 Delft	19
3. Inventarisatie systemen in buitenland	21
3.1 Antwerpen.....	22
3.2 Brugge	23
3.3 Gent.....	23
3.4 Parma	24
3.5 Hamburg	24
3.6 Thessaloniki.....	24
3.7 Barcelona	24
4. Conclusies en advies	25
4.1 Conclusies	26
4.2 Advies	27
Contact	28

1. Inleiding

1.1 Vraagstelling

De gemeente Haarlem is bezig omgekeerd inzamelen uit te rollen, volgend jaar in de binnenstad en in compacte wijken. Door de zeer beperkte boven- en ondergrondse ruimte is het plaatsten van inzamelvoorzieningen in de openbare ruimte een grote uitdaging. Om een beeld te krijgen van de mogelijkheden is de gemeente Haarlem op zoek naar praktijkvoorbeelden uit binnen- en buitenland. Hoe is gescheiden afvalinzameling in andere vergelijkbare binnensteden opgepakt?

Resultaat

Het resultaat voor de gemeente Haarlem is tweeledig:

1. Inzicht in meest gebruikelijke (bewezen) systemen voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval in compacte binnensteden inclusief kostenindicatie en toepasbaarheid in Haarlem.
2. Inzicht in meest gebruikelijke (bewezen) systemen voor het gescheiden inzamelen van bedrijfsafval in compacte binnensteden inclusief kostenindicatie en toepasbaarheid in Haarlem.

Aanpak

Op basis van bestaande openbare informatie en een belronde hebben we ervaringen in beeld gebracht van andere gemeenten in binnen- en buiten-

land met een vergelijkbare situatie en problematiek als Haarlem wat betreft gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in een oude compacte binnenstad.

In deze steden zijn met Haarlem vergelijkbare of juist andere oplossingen bedacht om gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in de binnenstad vorm te geven en ook nog het aantal vervoersbewegingen en daarmee CO2 uitstoot te verminderen. Wat betreft het buitenland richten we het vizier vooral op België waar we inzoomen op de situaties in Gent, Brugge en Antwerpen.

Per gemeente beschrijven we, voor zover mogelijk, de situatie, de oplossing voor huishoudelijk afval en/ of bedrijfsafval, de voor- en nadelen en, indien mogelijk, een kostenindicatie.

1.2 Situatie binnenstad Haarlem

Voor de beschrijving van de situatie in de binnenstad van Haarlem hebben we gebruik gemaakt van informatie uit het implementatieplan omgekeerd inzamelen voor compacte wijken en de evaluatie en bijstelling van het plan.

Huishoudelijk afval

Bij de start van het project omgekeerd inzamelen is een aantal compacte wijken benoemd die om een specifieke aanpak vragen. Hieronder valt ook de Oude Stad (Centrum) met 8.248 huishoudens. Het centrum en de

oude stad kenmerkt zich door de aanwezigheid van bedrijven. MKB-bedrijven en winkeliers zijn in hoge mate gevestigd in dit gedeelte van Haarlem. De behuizing is klein, de straten zijn smal en compact. In de binnenstad zijn venstertijden vastgesteld waarbinnen de inzameling kan plaatsvinden. Dit betekent dat afval alleen in de vroege ochtend en 's avonds mag worden ingezameld.

Het Strategisch Plan Afvalscheiding (kortweg SPA) van de gemeente Haarlem is gericht op huishoudelijk afval. De scope van de compacte wijken betreft de gescheiden afvalinzameling bij huishoudens. In deze wijken kan niet volgens het beleid papier en PBD met duocontainers ingezameld worden en er is minder ruimte in de openbare ruimte om grondstofcontainers te plaatsen. In 2017 is geëxperimenteerd met de inzameling van GFT-afval in een klein deel van de Vijfhoek en de Leidsebuurt (Schillenboerwijk) en in de vrij compacte buurt GKHB. Daarnaast heeft de gemeente een inventarisatie gedaan naar wat nodig is om met stakeholders oplossingen voor de compacte wijken te vinden. Zo komt, door het aanbrengen van autovrije zones in de binnenstad, potentiële ruimte vrij voor het plaatsen van containers. De inschatting is dat bijna geen duocontainers en GFT-rolcontainers geplaatst kunnen worden

Bedrijfsafval

Ruim 300 bedrijven maken momenteel gebruik van ondergrondse containers voor restafval. Bedrijven dienen zelf, bij wet, contracten af te sluiten voor restafval en grondstoffen.

In oktober 2018 is Green Collecting Haarlem van start gegaan. Green Collecting is ontstaan uit de Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (Green Deal ZES). Het doel is zoveel mogelijk emissievrije stadslogistiek in 2025. Om hieraan bij te dragen hebben vier inzamelaars van bedrijfsafval, Transport en Logistiek Nederland en gemeente Haarlem de handen ineen geslagen om gezamenlijk aan een duurzamere manier van inzameling van bedrijfsafval te werken. Het is een proef van een half jaar waarin als experiment restafval en papier/karton van bedrijven met één 'neutrale' elektrische wagen wordt ingezameld. De bedrijven/ ontdoeners hebben hun bestaande contract voor de afvalinzameling behouden. De inzamelaars verrekenen onderling de gecontracteerde afvalstromen.

2. Inventarisatie systemen in Nederland

We hebben van verschillende gemeenten met een (voor een deel) vergelijkbare binnenstad en/ of problematiek op een rij gezet hoe men de inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval invult. Achtereenvolgens kijken we in willekeurige volgorde naar de volgende gemeenten:

1. Den Haag
2. Gouda
3. Middelburg
4. Breda
5. 's-Hertogenbosch
6. Maastricht
7. Alkmaar
8. Wageningen
9. Leiden
10. Utrecht
11. Amsterdam
12. Delft

2.1 Den Haag

Huishoudelijk afval

Inwoners van de binnenstad in Den Haag kunnen hun restafval aanbieden in een zak of als ze daar ruimte voor hebben in een minicontainer. Haagse Milieu Services zamelt het restafval wekelijks in. De wens is om net zoals in een groot deel van Den Haag te komen tot inzameling van restafval via ondergrondse containers. In een deel van de binnenstad

(rondom het Binnenhof en in de buurt van ambassades) mogen uit veiligheidsoverwegingen geen containers worden geplaatst. PMD-afval kunnen inwoners kwijt in zowel boven- als ondergrondse verzamelcontainers en papier wordt 1 keer per 4 weken ingezameld. Inwoners met ruimte hebben een minicontainer en anderen bieden het papier los of in een doos aan. Er is geen GFT-inzameling.

Bedrijfsafval

Haagse Milieu Services zamelt geen bedrijfsafval in. Bedrijven maken gebruik van rolcontainers, minicontainers en ook ondergrondse verzamelcontainers. Bedrijven in de binnenstad moeten zelf een contract sluiten met een particuliere inzamelaar, met als gevolg dat dagelijks meerdere partijen bedrijfsafval inzamelen. Dit wordt gezien als een niet houdbare situatie waar verandering in moet komen. Een idee is om bestaande contracten te eerbiedigen, maar te komen tot een afspraak dat slechts één inzamelaar het afval ophaalt. Dit zou het aantal vervoersbewegingen moeten beperken. Een bijzondere situatie is nog winkelgebieden waar alleen tussen 08.00 en 10.00 uur 's ochtends afval mag worden ingezameld en bedrijven bevoorraad. De druk op de openbare ruimte en het verkeer is in die korte periode dan ook fors.

In het coalitieakkoord van de gemeente Den Haag is opgenomen dat het scheiden en inzamelen van bedrijfsafval de verantwoordelijkheid blijft van bedrijven, maar de gemeente pakt een actievere rol om de inzameling te bundelen en meer scheiding te realiseren. De gemeente zamelt zelf geen bedrijfsafval in. (Ondergrondse) containers voor huishoudelijk

afval in de stad zijn alleen voor het afval van huishoudens. Deze mogen bedrijven niet gebruiken. De inzameling van bedrijfsafval in de binnenstad gebeurt op verschillende momenten door een groot aantal marktpartijen. Winkeliers van de binnenstad mogen alleen tussen 7 en 10 uur in de ochtend afval aanbieden.

Bureau Binnenstad heeft zich tot doel gesteld de kansen voor collectieve inzameling van bedrijfsafval in de binnenstad te vertalen naar enkele concrete praktijkproeven in 2019. In samenspraak met ondernemers, bewoners, gemeente en andere partijen worden momenteel de mogelijkheden en uitgangspunt hiervoor verkend.

2.2 Gouda

Huishoudelijk afval

Uitgangspunt in de gemeente Gouda is dat inwoners van de binnenstad dezelfde afvalstromen gescheiden kunnen aanbieden zoals in de rest van de gemeente.

Restafval

Sinds 1 januari 2018 functioneert in de gemeente Gouda een systeem van tariefdifferentiatie. Naast een vastrechtbedrag betalen inwoners voor elke keer dat ze restafval aanbieden. Binnen de gemeente functioneren verschillende inzamelsystemen voor restafval, te weten minicontainers, verzamelcontainers in de wijk en speciale zakken (in de binnenstad). Deze speciale zakken moeten inwoners kopen en zijn duurder dan

gewone zakken. Het is voor inwoners van de binnenstad ook mogelijk om restafval met een afvalpas aan te bieden in een ondergrondse container. Hiervoor kan men een gewone vuilniszak gebruiken.

Aan de inzameling met speciale restafvalzakken kleven nadelen. Met name de distributie van deze zakken is arbeidsintensief en daardoor relatief duur. Bovendien worden nog steeds illegaal grijze zakken aangeboden. Restafval zou dan alleen nog in de verzamelcontainers worden aangeboden. Het blijkt echter dat in delen van de binnenstad het niet mogelijk is om te rijden met het 'zware' voertuig dat gebruikt wordt voor de lediging van de ondergrondse container. Dit veroorzaakt trillingen en mogelijke schade. Voor de inzameling van zakken kunnen 'lichtere' voertuigen worden ingezet. Bovendien is het zeer moeilijk om geschikte locaties voor extra ondergrondse containers te vinden. Kortom, de inzameling met zakken wordt nogmaals tegen het licht gehouden.

Gescheiden afvalinzameling

Daarnaast kunnen inwoners in de binnenstad GFT-afval, PMD-afval, papier, glas en textiel gescheiden aanbieden. De voorzieningen zijn soms net iets anders dan in de rest van de (laagbouw) van de gemeente. Hoe zien de voorzieningen in de binnenstad er dan uit.

GFT-afval

GF(T)-afval kunnen inwoners van de binnenstad kwijt in verzamelcontainers (minicontainer in een behuizing) op straat. Op een aantal locaties

waar in het verleden veel vervuiling werd aangetroffen staan verzamelcontainers die alleen zijn te openen met een afvalpas. Bij de introductie van de nieuwe GFT-containers (eerst minicontainer in een betonnen cocoon, nu in een metalen behuizing) is bewust voor een kleine vulopening van 30 liter gekozen. GFT-afval van woningen zonder tuin bestaat hoofdzakelijk uit keukenafval en voedselresten. Voordeel van een kleine vulopening is dat deze trommel lichter is en makkelijker te bedienen door mensen met lichamelijke beperkingen.'

Op verzoek ontvangen inwoners met een tuin een minicontainer voor GFT-afval die men elke 2 weken kan laten legen. Voor het gebruik van de GFT-container gelden enkele spelregels:

- de bewoner moet over een tuin beschikken;
- de minicontainer wordt aangeboden op de plaats die door de gemeente is aangewezen (dat kan betekenen dat mensen verder met de minicontainer moet lopen);
- de minicontainer mag op andere dagen niet op straat blijven staan, maar in de tuin;
- de minicontainer wordt eens per twee weken op een vaste dag geleegd.

PMD-afval

PMD-afval wordt in geheel Gouda, dus ook in de binnenstad, wekelijks ingezameld met speciale zakken.

Papier en karton

Voor papier en karton kunnen inwoners terecht bij boven- en ondergrondse verzamelcontainers. Daarnaast is er in de binnenstad een locatie 'ontstaan' waar inwoners en bedrijven 1 keer per week hun papier kwijt kunnen dat door de inzamelaar Cyclus wordt ingezameld.

Bedrijfsafval

De gemeente Gouda heeft nog een beperkt aantal bedrijven dat reinigingsrecht betaalt. De meeste bedrijven, ook in de binnenstad, hebben een contract met een particuliere inzamelaar. De inzameling van restafval vind in de meeste gevallen plaats met containers die voor een groot deel continu op straat staan en daardoor voor overlast zorgen.

Een samenwerkingsverband van ondernemers uit de binnenstad, gemeente Gouda, Stichting Gouda Schoon, Promen en Beelen heeft een nieuw inzamelsysteem met witte zakken geïntroduceerd. De zakken moeten er op den duur voor zorgen dat grote bedrijfsafvalcontainers uit het straatbeeld verdwijnen. De witte zakken worden zes dagen per week opgehaald. De gemeente handhaaft strenger op de bepaling uit de APV die bepaalt dat containers niet continu buiten mogen blijven staan. De verwachting is dat met de strengere handhaving meer interesse zal ontstaan vanuit nog niet aangesloten (horeca)bedrijven.

Inzameling

Stichting Gouda Schoon huurt voor de inzameling van de witte zakken een elektrisch voertuig met chauffeur via Promen in Gouda. Promen is

een bedrijf dat werkzaam is op het gebied van sociale werkvoorziening en re-integratie. Voor de afvalinzameling voor Stichting Gouda Schoon zet Promen mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Verwerking

Promen voert de ingezamelde zakken af naar een 20 kuub pers van Beelen. Die ledigt wanneer nodig de perscontainer, evenals een papiercontainer en een glascontainer die op dezelfde wijze gevuld worden. Ook deze afvalstromen worden gratis meegenomen naast de witte zakken.

Het afval wordt gesorteerd en verwerkt bij Beelen in Vlaardingen. Door niet te scheiden aan de bron maar op de locatie van Beelen wordt het aantal transportbewegingen gereduceerd.

2.3 Middelburg

Huishoudelijk afval

In de binnenstad kunnen inwoners hun restafval, PD-afval en papier kwijt in ondergrondse containers. De containers staan op slot en kunnen worden geopend met een toegangspas. De PD-containers en de papiercontainers kunnen onbeperkt worden gebruikt, de restafvalcontainers 30 keer per maand.

De gemeenteraad heeft besloten om een systeem van tariefdifferentiatie in te voeren. Naast een vastrechtbedrag betalen inwoners dan aanvullend een bedrag per inworp van restafval.

Diverse manieren inzameling GFT-afval

Inwoners hebben de mogelijkheid om een GFT-container voor aan huis in gebruik te nemen. Dit kan alleen als de inwoner de container kan plaatsen op het eigen terrein. Bijvoorbeeld in de berging of, indien aanwezig, in de tuin. Een andere voorwaarde is dat de gemeente door de straat kan rijden om de containers te legen. In totaal komen zo'n 900 huishoudens in aanmerking voor een eigen GFT-container. Hiervan hebben bijna 200 huishoudens een container aangevraagd.

Bij 6 appartementencomplexen zijn verzamelcontainers voor GF-afval geplaatst. Inwoners kunnen de zuil openen met dezelfde pas die zij gebruiken voor het openen van de ondergrondse containers voor restafval en PD-afval. Zij hebben met deze pas onbeperkt toegang tot de GF-zuil. Ook inwoners die niet in deze appartementencomplexen wonen, kunnen toegang krijgen tot deze GF-zuilen.

Inwoners kregen ook de mogelijkheid om een compostvat aan te vragen. Dit was met name gericht op inwoners uit de laagbouw met een (kleine) tuin en/ of geen gelijkvloerse uitgang naar de straat. Zij kunnen hun GFT-afval hierin kwijt (met uitzondering van etensresten). In totaal hebben 14 inwoners een compostvat aangevraagd.

Inwoners met een tuin kunnen samen met buurtbewoners een tuinkorf aanvragen. In deze korf mag alleen tuinafval. De inwoners moeten zelf toezien op een juist gebruik zodat alleen tuinafval in de korf terecht komt. Daarnaast houden de inwoners zelf in de gaten dat het gebied in en rond

de tuinkorf netjes blijft. In totaal zijn 4 tuinkorven geplaatst. Het aantal bewoners dat de tuinkorven gebruikt is onduidelijk.

Bedrijfsafval

De gemeente Middelburg heeft een eigen inzameldienst en rijdt een aparte route bedrijfsrestafval met minicontainers bij bedrijven die reinigingsrecht betalen. Dit type bedrijven in de binnenstad kan het restafval ook aanbieden in een ondergrondse container. Bedrijven betalen jaarlijks een vast bedrag dat afhankelijk is van het aantal en de maat minicontainer of een maximaal aantal inworpen in een ondergrondse container.

Inzameling papier en glas

Per 1 januari 2019 heeft de gemeente Middelburg de gratis inzameling van papier bij bedrijven in de binnenstad beëindigd. Reden: als overheid een markttaak gratis uitvoeren is wettelijk niet toegestaan. Bovendien gaf het een rommelig beeld en bestond deze gratis regeling niet voor bedrijven buiten de binnenstad. De gemeente heeft de bedrijven laten weten de verantwoordelijkheid te nemen om zelf een oplossing te organiseren voor hun bedrijfsafval. Om overlast door overvolle glascontainers te voorkomen zijn horecaondernemingen gevraagd zelf een inzamelaar voor glas te organiseren.

De Vereniging Ondernemers Middelburg (VOM) sprong in het gat dat daardoor viel en zette een nieuw systeem op. Vanaf maart 2019 rijdt een ingehuurd inzamelvoertuig van een particuliere inzamelaar door de binnenstad. Leden van de ondernemersvereniging kunnen tegen betaling

elke dinsdag op 8 verschillende locaties hun papier, karton en plastic aanbieden. Zes cliënten van Eigenwijzz, een brasserie en zorgorganisatie waar jongeren werken als een dagbesteding, helpen bij de afvalinzameling. Mede door deze service heeft de VOM er ook veel leden bij gekregen. Na een serie bijeenkomsten met de middenstand hebben 70 leden zich aangemeld, waardoor de vereniging voldoende basis had om het inzamelen te faciliteren en te financieren. De deelnemende bedrijven hebben een pasje van de VOM. Ondernemers die niet deelnemen moeten zelf een oplossing bedenken.

2.4 Breda

In de binnenstad van Breda ligt de nadruk op een gecombineerde inzameling van bedrijfsafval en huishoudelijk afval.

Dagelijkse inzameling

De gemeentelijke inzameldienst 'Afvalservice' biedt bedrijfsklanten de mogelijkheid om restafval, papier, kunststof verpakkingen en drankkartons (PD-afval) en GFT-afval gescheiden aan te bieden. De inzameling vindt plaats met een 2- compartimentenvoertuig. Een compartiment is voor restafval (aangeboden in een zak) en het andere compartiment is voor papier en PD-afval (aangeboden in een afgesloten zak). De zakken met PD-afval worden er bij de overslag uitgehaald. Het voertuig is ook nog voorzien van een kleine opslagcapaciteit voor GFT-afval. Op verzoek kunnen inwoners en bedrijven een GFT-emmer krijgen.

Van maandag tot en met vrijdag is er een ochtend/ middagroute en van maandag tot en met woensdag aanvullend een avondroute. In de avondroute zitten vooral horecabedrijven. Het inzamelvoertuig rijdt op vaste tijden. Er zijn ook 3 standplaatsen waar het voertuig op vaste tijden staat. Inwoners kunnen hun restafval ook aanbieden in ondergrondse containers.

Aanvullende voorzieningen

Er zijn ook een aantal (horeca)bedrijven waar glas en eventueel ander afval wordt ingezameld met vierwiel-containers. Het streven van de gemeente Breda is dat zij uiteindelijk als enige partij de afvalinzameling in de binnenstad verzorgen. Dit om ook het aantal vervoersbewegingen en de overlast te beperken. Hierover maakt men afspraken met particuliere inzamelaars.

Deze wijze van inzameling in de binnenstad functioneert inmiddels ruim 20 jaar en naar tevredenheid. De dagelijkse inzameling biedt een hoge servicegraad, maar maakt de inzameling ook kostbaar. Ook het 2-compartmentenvoertuig is duurder dan een 1-compartmentvoertuig. In Breda is er geen discussie over de kosten, omdat men de service (het dagelijks inzamelen) en een opgeruimde binnenstad belangrijk vindt.

2.5 's-Hertogenbosch

De Afvalstoffendienst van de gemeente 's-Hertogenbosch verzorgt de inzameling van huishoudelijk en bedrijfsafval.

Huishoudelijk afval

Huishoudens in de binnenstad kunnen hun restafval, papier en glas aanbieden in ondergrondse containers. Aan de randen van de binnenstad staan ook nog ondergrondse PMD-containers. GFT-afval wordt niet gescheiden ingezameld. De gemeente 's-Hertogenbosch is terughoudend met het plaatsen van ondergrondse containers in de binnenstad. Bijna op elke plek waar je de grond in gaat is archeologisch onderzoek nodig. Vandaar dat voor PMD geen ondergrondse containers worden geplaatst in de binnenstad.

Bedrijfsafval

Bedrijven in de binnenstad hebben de keuze om voor restafval en glas gebruik te maken van de aanwezige ondergrondse containers of met de Afvalstoffendienst een contract te sluiten voor inzameling in route met rolcontainers. In het eerste geval betaalt men een vast bedrag voor gebruik van de ondergrondse containers en een tarief voor elke inworp in een ondergrondse restafvalcontainer. Bedrijven hebben hiervoor een pas. Het zijn voornamelijk horecabedrijven die gebruik maken van deze voorzieningen. Daarnaast verzorgt de Afvalstoffendienst wekelijks een inzameling van bedrijfspapier- en karton. Het karton dat bedrijven heb-

ben past meestal niet in de ondergrondse papiercontainers. De inzameling in route van rolcontainers en papier/ karton vindt plaats in de ochtend voordat de winkels opengaan. Er zijn geen echte venstertijden die worden gehanteerd. Naast de Afvalstoffendienst zijn er nog drie particulier inzamelaars die contracten hebben met bedrijven.

Bedrijven kunnen hun afval ook zelf afgeven bij een speciaal bedrijfsmilieustation dat van maandag tot en met vrijdag is geopend van 7.30 tot 17.00 uur. Bedrijven dienen voordat ze het afval komen storten een aanmeldingsformulier in te vullen. Dit stuurt men samen met een uittreksel van de kamer van koophandel naar de Afvalstoffendienst.

De gemeente 's-Hertogenbosch is nog zoekende hoe men het aantal verkeersbewegingen van de afvalinzameling en van de bevoorrading van bedrijven kan inperken en de binnenstad toegankelijker kan maken. Concreet zijn de plannen nog niet.

2.6 Maastricht

Huishoudelijk afval

De gemeente Maastricht verzorgt in eigen beheer de inzameling van huishoudelijk afval. Stadsbreed, dus ook in de binnenstad, functioneert één inzamelsysteem. Restafval kunnen inwoners elke twee weken aanbieden in een tariefzak. Voor GFT-afval hebben inwoners een minicontainer die wekelijks of elke twee weken wordt geleegd, afhankelijk van de locatie. Deze GFT-containers zijn er in verschillende maten, afhankelijk

van de behoefte. Glas, papier, karton en PMD kan men kwijt bij zogenaamde milieuperrons in de wijk. Dit zijn locaties met verzamelcontainers voor deze afvalstromen.

Afvalproef in centrumbuurt

In het Jekerkwartier Noord (centrumbuurt) heeft Maastricht een proef gehouden met een andere manier van afval inzamelen. Het is een buurt in het historische centrum die bestaat uit 1.020 aansluitingen met in totaal 1.714 inwoners. Jekerkwartier Noord staat model voor het bebouwingstype centrum (een mix van hoogbouw en laagbouw). Maastricht kent 9.405 centrumaansluitingen. Een bewonerspanel heeft twee alternatieve inzamelsystemen ontworpen. Met het alternatief dat de meeste stemmen kreeg hebben de inwoners van die buurt in 2017 een half jaar proefgedraaid. Het gekozen systeem was als volgt:

- elke twee weken inzameling restafval via 25 of 50 liter tariefzak (dit was voorheen wekelijks);
- wekelijkse inzameling van GF-afval met een 10 of 25 liter emmer (voorheen geen GFT-inzameling);
- tuinafval aanbieden in tuinkorven (voorheen geen GFT-inzameling);
- twee keer per week inzameling van luiers en incontinentiemateriaal in een 10 of 25 liter emmer;
- textiel en elektrische apparaten brengen naar milieuperrons;
- grof huishoudelijk afval: geen wijzigingen (brengen naar milieuparken of op afroep betaald).

Over het milieurendement en de kosten van deze systematiek is alleen informatie beschikbaar over de mate waarin deze afwijken van het oorspronkelijke inzamelsysteem en/ of de score op gemeenteniveau. In het Jekerkwartier Noord werd in de proef gemiddeld per inwoner per jaar 57,3 kilogram restafval ingezameld. In de nulsituatie (gemeente breed) was dit 93,5 kilogram. De kosten voor de inzameling van restafval om de twee weken middels een tariefzak bedragen circa € 11 per aansluiting per jaar. De inzamelproductiviteit is 220 aansluitingen per uur. De kosten voor de wekelijkse inzameling van GFT-afval aangeboden in 10 en 25 liter emmers bedragen circa € 36 per aansluiting per jaar. De inzamelproductiviteit is 140 adressen per uur.

De afvalproef in deze centrumbuurt was een van de drie afvalproeven in de gemeente Maastricht. De gemeenteraad heeft juni 2019 besloten om stadsbreed één inzamelsysteem in te voeren dat er als volgt uit ziet:

- elke twee weken inzameling restafval via 25 of 50 liter tariefzak; wanneer blijkt dat de kilo's restafval volgens de prognose afnemen en het systeem goed functioneert, wordt de inzaelfrequentie verlaagd naar elke vier weken;
- wekelijkse inzameling van GF-afval met een 10 of 25 liter emmer (met persoonlijke benadering doelgroepen);
- daar waar gewenst elke twee weken inzameling van tuinafval met een minicontainer plus snoeiafval gebundeld;
- luiers, incontinentiemateriaal, textiel en elektrische apparaten brengen naar milieuperrons.

Bedrijfsafval

Maastricht staat op het standpunt dat enkel het inzamelen van huishoudelijk afval een gemeentelijke overheidstaak is. Het inzamelen van bedrijfsafval is een ondernemingstaak, maar zou wel passen binnen een overheid die een circulaire economie serieus neemt. De gemeente Maastricht doet dit ook en onderzoekt hiertoe de mogelijkheden.

2.7 Alkmaar

Stadswerk072 verzorgt de inzameling van huishoudelijk afval voor de gemeente Alkmaar. Daarnaast maken 1.500 bedrijven en instellingen gebruik van de diensten van Stadswerk072. In overleg wordt een overeenkomst opgesteld waarin de klant aangeeft welke containers men wil voor welke afvalsoorten en hoe vaak die geleegd moeten worden. Dit laatste kan variëren van elke werkdag tot één keer per maand. Deze bedrijven betalen reinigingsrecht. Het bedrag is afhankelijk van de keuzes die een bedrijf maakt.

De gemeente Alkmaar heeft een binnenstad die volledig ondergronds is. Deze voorziening is er voor zowel huishoudens als voor bedrijven. Dit houdt in dat er geen minicontainers meer zijn voor bedrijven, maar dat het afval in ondergrondse containers gaat. Voor bedrijven is het mogelijk om met een pasje toegang te krijgen tot een ondergrondse container.

Papier en karton haalt Stadswerk072 gratis op in de binnenstad. Bedrijven kunnen het papier en karton op woensdagavond tussen 17.30 en

18.00 uur in dozen of gebundeld (maximaal 15 kilo) aanbieden op 7 vastgestelde locaties.

2.8 Wageningen

Huishoudelijk afval

Inwoners in de binnenstad van Wageningen kunnen hun restafval aanbieden in ondergrondse containers in de buurt. Voor GFT-afval, PMD-afval en papier kunnen inwoners op vrijwillige basis een minicontainer nemen. De container voor PMD en papier wordt 1 keer per 3 weken geleegd en de container voor GFT-afval 1 keer per 2 weken..

Bedrijfsafval

Bedrijven moeten zelf zorg dragen voor hun bedrijfsafval. Zo ontstaat de situatie waarbij elk bedrijf zelf zijn eigen inzamelaar heeft gekozen. Dit kan betekenen dat op één dag, in dezelfde winkelstraat, door drie verschillende inzamelaars op drie verschillende momenten bedrijfsafval wordt opgehaald. Vaak is de scheiding van afval en hergebruik ook nog slecht geregeld. Voor verschillende ondernemers in de binnenstad is dit al lange tijd een doorn in het oog. Want extra ophaalmomenten zorgen onherroepelijk voor extra overlast, uitstoot, lawaai en soms onveilige situaties.

Stichting Ondernemersfonds Wageningen heeft in samenwerking met de gemeente Wageningen, Wageningen Circulair en Wageningen Werkt

Duurzaam een plan uitgewerkt om de inzameling in de binnenstad slimmer te organiseren. Hierdoor moet de overlast drastisch verminderen en de afvalscheiding en het hergebruik verbeteren. De eerste stap van dit plan is het inventariseren van de afvalstromen en wensen van iedere deelnemende ondernemer. Vervolgens wordt in de tweede fase in kaart gebracht wie deze afvalstromen zo voordelig en duurzaam mogelijk kan verwerken.

Het uitbesteden van de afvalinzameling aan één centrale partij zal het benodigde aantal inzamelvoertuigen en inzamelmomenten naar verwachting aanzienlijk verminderen en de scheidings- en hergebruikmogelijkheden vergroten. Minder inzamelvoertuigen in de winkelstraat betekent minder overlast voor het winkelend publiek én minder CO2-uitstoot. Daarnaast kan men zich voorstellen dat verhoogde efficiëntie en mogelijke collectiviteitskorting de afvalkosten voor de ondernemers aanzienlijk zullen verlagen.

2.9 Leiden

Huishoudelijk afval

In de afgelopen drie jaar is de inzameling van restafval met zakken in de binnenstad van Leiden vervangen door ondergrondse containers. Ook papier, textiel en glas kunnen inwoners aanbieden in ondergrondse containers. PMD-afval mag bij het restafval. Dit afval wordt nagescheiden. Nascheiding is volgens de gemeente de enige verwerkingswijze waar-

mee uit de dichtbebouwde binnenstad een aanzienlijk beter scheidingsresultaat is te realiseren voor de PMD fractie. Gezien de geringe milieuwinst die te behalen is met de gescheiden inzameling van GFT-afval zet Leiden voor haar nieuwe afvalbeleid niet in op een uitbreiding van de inzameling in de binnenstad.

Bedrijfsafval

De gemeente Leiden heeft het onderdeel inzameling bedrijfsafval verkocht aan Vliko. Vliko heeft de volledige klantenportfolio overgenomen en is de dienstverlening op dezelfde wijze blijven voortzetten.

De Stichting Duurzame Horeca Leiden e.o heeft samen met de gemeente een projectplan opgesteld over duurzame inzameling bedrijfsafval in de binnenstad. Het projectplan "Bedrijfsafval Binnenstad Leiden, Grondstoffen schoon, stil en veilig afvoeren" richt zich op reductie en betere scheiding van bedrijfsafval en een duurzame afvoer van de resterende grond- en reststoffen uit de Leidse binnenstad. Hiervoor wordt een afvalcoach ingezet en wordt een plan voor een fijnmazige afvalinzameling in de omgeving Nieuwe Rijn I Pieterswijk uitgewerkt. De gemeente laat voor dit project een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren.

Het inzamelsysteem kent een tweetrapsmodel: fijnmazige inzameling per adres en diverse haltes voor het bulkvervoer. Dit maakt overslag van het bedrijfsafval buiten het centrum mogelijk. Dat kan op termijn wellicht gecombineerd worden met een City Hub voor goederen richting de binnenstad.

Om het project te doen slagen heeft de Stichting Duurzame Horeca naar schatting (afhankelijk van de grootte) 50 tot 100 deelnemers nodig. Het uiteindelijke doel is om de afvalcontainers van (horeca) bedrijven uit het straatbeeld te laten verdwijnen. Gedacht wordt aan een elektrische boot of wagen met compartimenten die dagelijks met behulp van kleine karretjes de gescheiden afvalstromen achter de voordeur bij bedrijven inzamelt. Zo worden de straten verlost van (openstaande) containers en zwerfafval.

Naast een behoefte aan het toewerken naar een duurzame stad is er ook behoefte aan het structureel oplossen van knelpunten bij het aanbieden van bedrijfsafval en de handhaving op verkeerd aangeboden bedrijfsafval. Hiervoor zal een gemeentelijk onderzoek worden opgestart, waarbij de resultaten van het project "Bedrijfsafval Binnenstad Leiden, Grondstoffen schoon, stil en veilig afvoeren" worden betrokken. Dit onderzoek zal in 2019 en 2020 plaatsvinden.

2.10 Utrecht

Huishoudelijk afval

Utrecht gaat onderzoeken hoe GFT-afval van huishoudens in de binnenstad kan worden ingezameld. Hierbij kijkt de gemeente ook of deze inzameling kan meeliften met de swill-boot die het GF-afval van horecaondernemingen in de binnenstad ophaalt over de Oudegracht.

Bedrijfsafval

De gemeente Utrecht start in de binnenstad met een proef voor het verzamelen van bedrijfsafval. Op verschillende plekken komen ondergrondse containers zodat er geen afvalzakken meer op straat staan. Nu wordt het bedrijfsafval zes dagen per week opgehaald. Er wordt een proef gestart waarbij het afval niet alleen in ondergrondse containers kan worden gedeponeerd, ook wordt het afval gescheiden ingezameld. De Neude, de Mariaplaats en het Vredenburg zijn locaties waar de gemeente de containers wil plaatsen. Omdat hier veel bedrijfsafval wordt aangeboden en er veel meldingen van verrommeling van de openbare ruimte zijn.

De ondergrondse containers zijn te openen met een pasje. Daarnaast beschikken deze containers over een perssysteem waardoor de capaciteit vier keer groter is dan bij andere containers. Ook wordt gebruik gemaakt van volmeldsysteem. Op de Neude moeten vier containers komen, twee voor restafval, één voor glas en één voor papier. Deze zijn niet alleen voor ondernemers, maar ook voor bewoners van de Neudeflat te gebruiken. Op de Mariaplaats zijn al ondergrondse afvalcontainers geplaatst. Deze worden vervangen en uitgebreid. Op het Vredenburg moet nog een geschikte locatie gevonden worden.

2.11 Amsterdam

Huishoudelijk afval

In het centrum van Amsterdam (56.000 adressen) wordt het restafval met zakken ingezameld en in enkele gebieden in ondergrondse verzamelcontainers. Voor glas, papier en karton, PD-afval en textiel plaatst Amsterdam boven- en ondergrondse verzamelcontainers. Deze implementatie loopt nog. Het streven is om de loopafstand nooit groter te laten zijn dan 150 meter.

Bedrijfsafval

Bedrijfsafval wordt op twee verschillende manieren ingezameld. Voor grote hoeveelheden dient een bedrijf een contract af te sluiten met een commerciële partij. Daarnaast zijn er ook bedrijven die gebruik kunnen maken van het reinigingsrecht. Bedrijven die afval produceren dat overeenkomt met dat van een huishouden, mogen hun afval op dezelfde manier aanbieden als een huishouden. Bedrijven mogen afval weggooien in een ondergrondse verzamelcontainer op straat, als ze wekelijks maximaal 9 standaard restafvalzakken van 60 liter hebben. Inclusief wekelijks maximaal 5 kilo glas, 4 kilo papier en karton en minder dan 2 zakken plastic en reinigingsrecht betalen. De kosten van het reinigingsrecht zijn: € 358,- excl. btw per jaar bij maximaal 4 restafvalzakken en € 759,- excl. btw per jaar bij 5 tot 9 zakken (tarief 2019). Bedrijven die reinigingsrecht betalen en gevestigd zijn in een bepaald deel van het centrum moeten hun restafval aanbieden in speciale rode zakken.

Bedrijven kunnen ontheffing van het reinigingsrecht aanvragen als ze een contract hebben afgesloten met een erkende afvalinzamelaar of als ze geen gebruik maken van de bestaande containers van de gemeente. Als een bedrijf meer dan negen restafvalzakken per week kwijt moet, is men verplicht om een contract af te sluiten met een afvalinzamelaar.

In een aantal gebieden in Amsterdam hebben bedrijven het initiatief genomen om samen met de gemeente toe te werken naar een situatie waarin het aantal rijbewegingen voor de inzameling van bedrijfsafval kan worden verminderd. Het project 'Collectief Afval' wordt uitgevoerd in stadsdelen Centrum en West.

Proeven met inzameling bedrijfsafval

In Amsterdam lopen een aantal proeven om de inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in het centrum te optimaliseren. Primair doel van alle projecten is de wens om het aantal zware vervoersbewegingen te verminderen. Initiatieven ontstaan vanuit een praktisch oogpunt en leggen nadruk vooral op een leefbare schone straat. Daar waar de initiatiefnemers ondernemers zijn krijgt kostenbesparing meer aandacht dan bij andere initiatieven waar kostenneutraliteit doorgaans het uitgangspunt is.

Damrak (start oktober 2017)

BIZ en CentrumXL (publiek-privaat samenwerkingsverband tussen gemeente Amsterdam en het Amsterdamse bedrijfsleven) organiseren sinds oktober 2017 samen met de dienst Bedrijfsafval van de gemeente

Amsterdam collectieve inzameling voor bedrijfsafval. Dit doet men door dagelijks tussen 08.00 en 09.00 uur en tussen 20.00 en 21.00 uur bedrijfsafval in te zamelen. Voertuigen voor verschillende fracties rijden zoveel mogelijk als 'treintje' achter elkaar aan om de overlast zoveel mogelijk te beperken. De doelgroep bestaat uit 120 ondernemers aan het Damrak, 50% met een commercieel contract waarvan 80% bij dienst Bedrijfsafval gemeente Amsterdam en 50% betaalt reinigingsrecht.

Nes (beëindigd)

Horecaondernemers organiseerden samen met Renewi in pandige afvalinzameling en elektrisch vervoer over water. Vervoer van containers naar en van de boot werd gedaan door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De doelgroep bestond uit 13 ondernemers, voornamelijk horeca, allen met een commercieel contract.

Reguliersdwarsstraat (start 2017)

Green City Buzz, een stichting die zich richt op het verbeteren van de leefbaarheid en duurzaamheid in (kleine) gebieden organiseert voor ondernemers collectieve inzameling via de dienst Bedrijfsafval van de gemeente Amsterdam. Er is één dagelijks tijdslot in de ochtend waarop inzameling voor de gehele straat plaatsvindt. In de praktijk wordt er echter ook in de middag nog ingezameld, omdat de vele horeca in de ochtend nog gesloten is. De doelgroep bestaat uit 47 ondernemers (BIZ), waarvan 43 horeca. Deelnamepercentage onbekend. Verdeling commercieel contract/ reinigingsrecht onbekend.

De Negen Straatjes (start oktober 2019)

De Negen Straatjes zijn een aantal winkelstraatjes in Amsterdam-Centrum. De straatjes verbinden de Prinsengracht, de Keizersgracht, de Herengracht en het Singel met elkaar. Sinds de jaren negentig presenteren de ondernemers zich onder deze naam. In de Negen Straatjes zitten ruim 400 bedrijven waarvan 100 een contract hebben met een afvalinzamelaar. Bij de helft van die 100 zamelt een commerciële partij in en bij de andere helft de gemeentelijke bedrijfsafvalinzameling.

De gemeente Amsterdam start met een proef om in de Negen Straatjes voor een periode van vijf jaar huishoudelijk afval en bedrijfsafval gezamenlijk te laten inzamelen. Het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet wordt tijdelijk gewijzigd om een proef met de inzameling van bedrijfs- en huishoudelijk afval in de Negen Straatjes in Amsterdam mogelijk te maken. Volgens de Wet Milieubeheer bestaat er een verschil tussen deze soorten afval, maar door deze wijziging vervalft dit onderscheid. Het gaat dan specifiek om dat gebied voor de periode van vijf jaar, zolang het proefproject duurt. De gelijkstelling heeft geen betrekking op de financiële afhandeling van het bedrijfsmatig en huishoudelijk PMD-afval.

Na bekendmaking aan wie de opdracht wordt gegund krijgt de partij in kwestie vier maanden de tijd om zich voor te bereiden om vanaf 2020 voor een periode van vijf jaar met emissieloze voertuigen het huishoudelijk en bedrijfsafval in de Negen Straatjes in te zamelen. Naar verwachting zal Amsterdam kiezen voor het zogeheten 'hub and spoke'-model. Kleinere voertuigen brengen het afval dan naar één centraal punt. Vanuit

dat punt wordt het naar een verwerker gebracht. In de Negen Straatjes zullen die voertuigen waarschijnlijk elektrisch zijn om de CO2-uitstoot te verminderen en de kwetsbare infrastructuur zo min mogelijk te belasten.

2.12 Delft

De gemeente Delft en inzamelaar Avalex zijn een project gestart om samen met inwoners op zoek te gaan naar innovatieve oplossingen voor afvalscheiding in de binnenstad. De besluitvorming vindt plaats middels het consentmodel. Dit houdt in dat bij elk idee wordt gekeken of er overwegende bezwaren zijn die beargumenteerd moeten worden. Er zijn drie tests uit de bus gekomen. (informatiebron: VANG huishoudelijk afval).

Open je binnenplaats

Een fors deel van de inwoners van de Delftse binnenstad is student. Ze wonen in kleinere complexen, meestal via de studentenverhuurder. Een aantal kleinere complexen heeft een binnenplaats waar een inzamelvoorziening staat. Het idee was om ook omwonenden van deze voorzieningen gebruik te laten maken. Op wat testlocaties zijn afspraken gemaakt met alle bewoners: de inzamelvoorzieningen moesten toegankelijk blijven en er moesten voorzieningen bij voor verschillende afvalstromen. Daar was nogal wat geregeld voor nodig. Afspraken maken met een groep studenten bleek nogal lastig. Zorgen dat vroeg in de ochtend een poort open staat is voor studenten een uitdaging. Daarom kwam de test nooit echt goed van de grond.

Milieustraat Parkeren

Eén van de problemen in een historische binnenstad is natuurlijk de parkeerdruk. Zo'n oud centrum is niet gemaakt voor auto's, dus het blijft woekeren met ruimte. Maar de inwoners kwamen met de observatie dat de parkeerdruk overdag een stuk lager. Die 'vrije' parkeerplekken konden dan gebruikt worden voor de afvalinzameling. Het idee ontstond om een mobiel 'milieustraatje' te maken. Containers voor verschillende fracties op een aanhangwagen die aan het begin van de ochtend geplaatst zou worden en in de namiddag weer weggereden zou worden. De kleinschalige test was volgens de bewoners een succes. Wel is het een arbeidsintensieve oplossing. Ideeën voor opschaling zijn er ook, maar is volgens de gemeente ingewikkeld en kostbaar.

Het einde van de straat

De oude TU Bibliotheek is nu een appartementencomplex. De bewoners maken gebruik van ondergrondse containers. Het idee van omwonen: laat ons ook gebruik maken van die voorzieningen. Zelfs een dergelijk simpel idee blijkt natuurlijk nog wat haken en ogen te hebben. Ineens zijn er meer bijplaatsingen. Welke bewoners mogen van de voorzieningen gebruik maken? Goede afspraken, zoals het eenvoudig weg het een klein beetje verplaatsen van een container was in sommige gevallen al een oplossing. De testsituatie is naar ieders tevredenheid omgezet naar definitief.

3. Inventarisatie systemen in buitenland

We hebben van verschillende gemeenten met een (voor een deel) vergelijkbare binnenstad en/ of problematiek op een rij gezet hoe men de inzameling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval invult. Achtereenvolgens kijken we in willekeurige volgorde naar de volgende gemeenten:

1. Antwerpen
2. Brugge
3. Gent
4. Parma
5. Hamburg
6. Thessaloniki
7. Barcelona

3.1 Antwerpen

Antwerpen zamelt stadsbreed, dus ook in de binnenstad, restafval, GFT-afval, PMD-afval en papier/ karton aan huis in bij inwoners. Bedrijven die afval hebben dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval kunnen deze afvalstromen op dezelfde manier aanbieden. In de binnenstad kunnen inwoners (en bedrijven) deze afvalstromen wekelijks aanbieden op één moment. Om de verkeershinder tot een minimum te beperken vindt de inzameling 's nachts plaats. De zakken en containers dienen tussen 18.00 en 21.30 uur buiten te worden gezet. De inzameling start om 22.00 uur. In sommige straten komt er geen inzamelvoertuig langs en moeten zowel bedrijven als inwoners het afval wegbrengen naar een sorteerstraatje waar ondergrondse containers staan voor de genoemde afvalstromen (zie ook verderop in deze paragraaf).

Voor specifiek bedrijfsafval moeten bedrijven een andere oplossing zoeken. Dit kan zijn het inschakelen van een particuliere inzamelaar of het afval aanbieden via de gemeentelijke inzameldienst.

Inwoners mogen zelf kiezen of ze restafval, GFT-afval en PMD-afval aanbieden in een kunststof container of in een zak. Papier en karton kan alleen worden aangeboden in een container. Zowel de container als de zak moeten inwoners en bedrijven zelf aanschaffen. Wat betreft de containers schrijft de gemeente volumematen voor. In de praktijk zijn containers alleen een optie voor bedrijven.

Restafval

Voor het aanbieden van restafval gebruiken bedrijven een speciale gele afvalzak of een gele sticker op een container. Huishoudens gebruiken een speciale witte afvalzak of een witte sticker op een container. Een gele afvalzak van 60 liter kost € 1,00. De witte afvalzak is er in twee maten: 30 liter (tarief van € 0,50) en 60 liter (€ 0,75). De zakken zijn te koop in de stadsloketten, de stadswinkel en enkele supermarkten. Stickers kunnen worden besteld via e-loket. De prijs hangt af van de grootte van de container.

GFT-afval

GFT-afval kunnen huishoudens en bedrijven alleen aanbieden in een speciale groene zak. Een zak van 15 liter kost € 0,20 en een zak van 50 liter € 0,40. Ook voor GFT-afval geldt de mogelijkheid om deze afvalstroom aan te bieden in een container. Voor GFT-afval is geen sticker nodig.

PMD-afval

Voor PMD-afval is een speciale blauwe PMD-zak in gebruik. Een zak van 30 liter kost € 2,50 en een zak van 60 liter € 5,00. Ook voor PMD-afval geldt de mogelijkheid om deze afvalstroom aan te bieden in een container met een sticker. De prijs hangt ook hier weer af van de grootte van de container.

Papier en karton

Papier kan alleen worden aangeboden in een container zonder sticker.

Sorteerstraatjes

Naast de inzameling aan huis kunnen inwoners en bedrijven hun afval ook kwijt bij sorteerstraatjes waar ondergrondse containers staan voor glas, papier, GFT-afval, PMD-afval en restafval. Om de sorteerstraatjes te gebruiken hebben inwoners een A-kaart of sorteerpas nodig waar een bedrag op kan worden gezet. De A-kaart is een spaar- en voordeelkaart voor allerlei activiteiten. Bedrijven kunnen enkel een sorteerpas gebruiken. Voor het aanbieden van PMD-afval en restafval gelden tarieven: voor PMD-afval € 0,10 per 30 liter en € 0,20 per 60 liter en voor restafval € 0,50 per 30 liter en € 1,00 per 60 liter.

3.2 Brugge

In de binnenstad van Brugge functioneert voor zowel huishoudens als bedrijven op hoofdlijnen een vergelijkbare inzamelsystematiek als in Antwerpen. De inzameling van verschillende afvalstromen vindt plaats in de

avond en op verschillende dagen. Voor restafval, GFT-afval en PMD-afval zijn zakken (of eventueel containers) in gebruik en papier kan gebundeld of in dozen worden aangeboden. Alleen glas en textiel kan worden aangeboden in ondergrondse verzamelcontainers in de buurt.

De inzameling is in handen van IVBO, het Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor Vuilverwijdering en -verwerking in Brugge en Omme-land.

3.3 Gent

In de binnenstad van Gent is de inzameling van restafval en PMD-afval vergelijkbaar met de systematiek in Antwerpen en Gent. Restafval wordt wekelijks ingezameld en PMD één keer per twee weken. Papier/karton en glas worden één keer per maand ingezameld, papier/karton gebundeld of in een doos en glas in een emmer of stevige bak met gesloten bodem en zijwanden. Inwoners kunnen ook deelnemen aan de tweewekelijkse inzameling van GFT-afval in een container die kan worden aangevraagd bij de inzamelaar. Men betaalt een tarief voor elke lediging. Het tarief is afhankelijk van de maat container.

De inzameling is in handen van IVAGO, de Intergemeentelijke Vereniging voor Afvalbeheer in Gent en Omstreken.

3.4 Parma

In 2014 is in Parma een nieuw inzamelsysteem ingevoerd in de historische binnenstad. Daarvoor werd er nauwelijks gescheiden ingezameld.

- Er rijdt een voertuig dat op vaste punten in de stad een bepaalde tijd stil staat. Hier kunnen mensen verschillende afvalstromen naar toe brengen.
- Organisch afval wordt drie keer per week in een emmer opgehaald.
- Papier en karton wordt elke week in een box opgehaald.
- PMD wordt elke week in een zak opgehaald
- Restafval wordt twee keer per week in een zak opgehaald.
- Ook zijn er verzamelcontainers waar mensen hun afval kwijt kunnen.
- Het afval wordt in de binnenstad 's nachts opgehaald.
- Bewoners betalen per keer dat ze restafval aanbieden. Daarnaast is er een vast tarief dat afhangt van de grootte van het huishouden en het aantal vierkante meters van de woning.

3.5 Hamburg

- Restafval, organisch afval, papier en PMD-afval worden aan huis ingezameld. Voor glas zijn er verzamelpunten.
- Het huishoudelijk afval wordt samen met het afval van winkels opgehaald in 60 liter containers.
- Betaling gaat per zak, volume container en frequentie.

3.6 Thessaloniki

- Voor restafval, glas, papier en PMD zijn verzamelpunten. Niets wordt aan huis opgehaald.
- De gemeente zamelt ook bij winkels, kantoren, bedrijven en scholen die afval hebben dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval.

3.7 Barcelona

- Voor alle afvalstromen zijn verzamelpunten. Het restafval en organisch afval wordt ook aan huis opgehaald.
- Bedrijven, horeca en scholen moeten containers op hun terrein hebben om afval te scheiden.

4. Conclusies en advies

4.1 Conclusies

Nederland

1. Echte innovatieve oplossingen om ook in binnensteden een optimale gescheiden afvalinzameling van de grond te krijgen zijn er eigenlijk niet. De oplossingen zijn vrij traditioneel. In de meeste Nederlandse gemeenten is of wordt getracht om bewoners van de binnenstad dezelfde scheidingsmogelijkheden te bieden als elke andere inwoner van de stad.
 - Voor restafval is vooral de ondergrondse container in gebruik, met name om verrommeling van de openbare ruimte te voorkomen en het aantal transportbewegingen te beperken. Het alternatief is inzameling met een (tarief)zak zoals in Maastricht en Gouda. Ook voor de inzameling van PMD-afval en papier wordt vaak gekozen voor de inzet van ondergrondse containers.
 - Een enkele gemeente biedt de mogelijkheid om GFT-afval gescheiden te kunnen aanbieden. De deelname is vaak op vrijwillige basis en daardoor beperkt. Met name in gemeenten met een bepaalde vorm van tariefdifferentiatie is er veelal een noodzaak voor een GFT-inzameling gemeente breed. Anders heeft niet iedereen dezelfde mogelijkheden om afval gescheiden aan te bieden, terwijl iedereen wel een zelfde tarief betaalt voor het restafval.

2. De verkregen informatie gaat over de systematiek en wat dit betekent voor de service aan inwoners in de binnenstad. Er is op het niveau van een binnenstad in geen enkele gemeente complete informatie beschikbaar over het milieurendement en de kosten.
3. In een aantal gemeenten vindt een gecombineerde inzameling van huishoudelijk afval en met huishoudelijk afval vergelijkbaar bedrijfsafval plaats. In andere steden kunnen bedrijven tegen betaling ook gebruik maken van de ondergrondse voorzieningen voor huishoudens.
4. Er zijn gemeenten die met name wat betreft het bedrijfsafval experimenteren met manieren om het aantal transportbewegingen, en daarmee de CO₂-uitstoot, te verminderen. De proeven zijn niet altijd succesvol of opschalen is vaak ingewikkeld en kostbaar.

Buitenland

1. Er is een grote diversiteit in manieren waarop buitenlandse gemeenten de afvalinzameling in de binnenstad organiseren.
2. Vertaling naar de Nederlandse situatie is vrijwel niet mogelijk. In de meeste buitenlandse steden vindt de inzameling plaats met (tarief)zakken. Dit is in Nederland eerder uitzondering dan regel. Ook afwijkend zijn de inzameltijden. Inzameling in de avonden of 's nachts is in buitenlandse binnensteden in tegenstelling tot in Nederland gangbare praktijk.

4.2 Advies

Kijkend naar de Haarlemse situatie stellen we vast dat voor de binnenstad inzameling van restafval, PMD en papier met ondergrondse voorzieningen de beste oplossing is. Voor restafval is deze voorziening ook gemeente breed van toepassing. Inzameling van papier en PMD met een duocontainer of GFT-afval met een rolcontainer is geen oplossing voor de binnenstad, zoals de gemeente en Spaarnelanden zelf ook al hebben vastgesteld. Voor papier en PMD zijn ondergrondse inzamelvoorzieningen de meest logische oplossing.

De gescheiden inzameling van GFT-afval in de binnenstad is vooral een noodzaak bij de introductie van een bepaalde vorm van tariefdifferentiatie. Elke inwoner in Haarlem (ook voor de hoogbouw overigens) heeft dan dezelfde scheidingsmogelijkheden. Een rolcontainer in een afgesloten behuizing die kan worden geopend met een toegangspas heeft de voorkeur boven een inzameling aan huis met bijvoorbeeld emmertjes. De logistiek is gemakkelijker in te vullen. Om een zuivere GFT-stroom te verkrijgen dient deelname op vrijwillige basis plaats te vinden. De vraag is wel of de service en het milieurendement opwegen tegen de kosten. De effecten van verschillende opties zullen nader moeten worden onderzocht. Het heeft de voorkeur om met de gescheiden inzameling van GFT-afval te starten bij de introductie van diftar.

Contact

Ton Daamen

Advies & Projectleiding

085 773 19 95

ton@deafvalspiegel.nl

De AfvalSpiegel

Kraaivenstraat 21-15

5048 AB Tilburg

www.deafvalspiegel.nl

